

Energi(forsynings)krisen

Baggrund

Prisen på gas følger som så meget andet princippet om udbud og efterspørgsel. Allerede i efteråret 2021 begyndte naturgaspriserne at stige, da der på det tidspunkt var en del uro om gasleverancer.

Der var bl.a. usikkerhed om – og hvornår – Nordstream 2, der skulle supplere Nordstream 1 med at sende billig russisk gas til Tyskland, kunne åbne. Kombineret med flere andre flaskehalse i energiproduktionen fik det prisen på naturgas til at stige.

Hos Andel Energi skulle man i august 2021 betale ca. 4 kr. for en kubikmeter gas. I december 2021 var prisen steget til 10 kr.

I starten af 2022 var der tendens til, at prisen ville falde igen, men så kom krigen i Ukraine, og leveranceusikkerheden steg igen. Det samme gjorden prisen, og i august 2022 toppede prisen hos Andel Energi med over 27 kr. for en kubikmeter gas.

Efterfølgende er prisen faldet en smule, så den i september 2022 lå på ca. 22 kr., og der er udsigt til yderlige fald i oktober. Men det er næppe sandsynligt, at vi vedvarende når ned på de tidligere prisniveauer.

Årsagen til at gasprisen er faldende, er først og fremmest, at efterspørgslen er dalende, hvilket skyldes, at lagrene til brug i vinteren 2022/2023 allerede er fyldt op – og at forbrugerne også er begyndt at spare, hvor de kan.

Vi ser endvidere ind i en vinter, hvor vejrudsigterne vil blive fulgt endnu tættere. Hvor vi før holdt øje med udviklingen i Rusland, og om russerne lukkede for gassen eller ej, er det nu – efter russerne stort set har stoppet gasforsyningerne til Europa – spørgsmålet om, hvordan vejret udvikler sig, der er med til at bestemme, hvordan energipriserne udvikler sig. Kulde og vind får den største indflydelse på prisudviklingen de kommende måneder.

Påvirkning på elprisen

Markedsprisen på el fastsættes ikke alene på baggrund af udbud og efterspørgsel. Det er nemlig politisk bestemt, at alt el skal afregnes til ”dyreste produktionspris”. Det er efterfølgende fastlagt i EU-regler, der har til formål at fremme den grønne omstilling.

Ved at garantere en minimumspris for el kunne man fremme investeringer i solceller, vindmøller og andre CO2-neutrale energiformer. Men med de høje gaspriser får reglerne nu en uheldig slagside, fordi el

26. oktober 2022

Kontaktoplysninger

Peter Lysdahl
Teamchef - Energi
petly@kab-bolig.dk

Mathias Lehto Løfgren
Finans- og Huslejechef
malpe@kab-bolig.dk

produceret på gas bliver udslagsgivende for markedselprisen og presser prisen væsentligt op over den reelle produktionspris.

Sammensætning af elpriser

Udover markedsprisen på el, indeholder den samlede elpris også elafgifter, distributions- og netbidrag m.m. Disse afgifter og bidrag påvirkes ikke af markedselprisen, så når der kommunikeres, at markedselprisen er steget med så og så mange procent, betyder det ikke, at den samlede elpris er steget med samme procent. Hvis man tager udgangspunkt i prisen pr. 1. januar 2022, og markedsprisen derfra stiger med 300 %, betyder det, at den samlede elpris "kun" stiger 80 %.

Påvirkning på fjernvarmeprisen

For de fjernvarmeværker, hvor gas og/eller el udgør en større del af produktionsgrundlaget, påvirkes priserne også, og der er eksempler på, at udgiften i 2023 vil blive mere end fordoblet i forhold til 2021.

I 2022 har de fleste store kraft/varmeværker været i stand til at holde fjernvarmeprisen i ro. Dels fordi de henter et overskud ind på deres elproduktion, dels fordi de i stor udstrækning anvender biomasse og affald i produktionen. Priserne på biomasse er dog også begyndt at stige, så det må forudses, at priserne hos disse fjernvarmeleverandører også vil stige. Frederiksberg Forsyning har da også allerede varslet en prisstigning på ca. 30 % fra den 1. januar 2023.

Hvad gør myndigheder, regering, Folketing og EU

Fra politisk side i Danmark og EU er der gang i en række tiltag for at hjælpe de, der bliver hårdt ramt af de stigende energipriser. I august 2022 blev der automatisk udbetalt en varmecheck. Dette bliver i starten af 2023 fulgt op med en mulighed for udbetaling efter ansøgning.

Der er også vedtaget en såkaldt Vinterhjælpsspakke. Der udbetales ikke egentlig hjælp, men til gengæld får forbrugerne mulighed for en afdragsordning. Det er også allerede vedtaget at minimere elafgiften i de første 6 måneder af 2023.

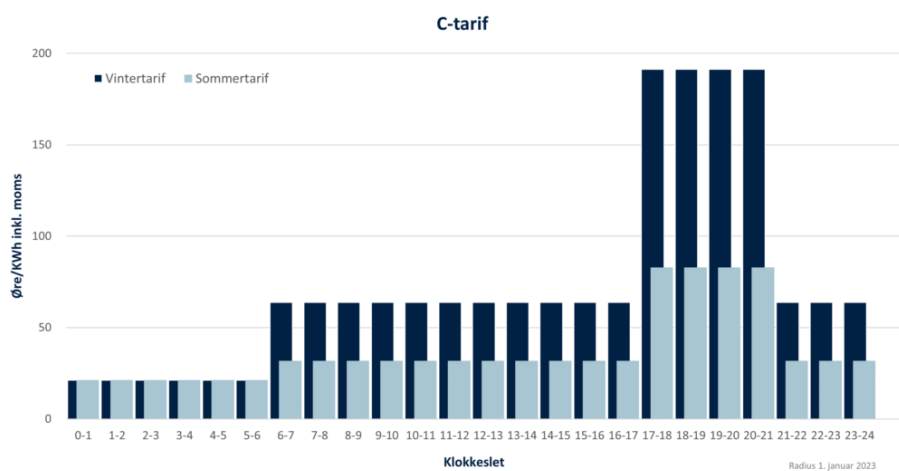
Med de nuværende regler ligger elprisen, som nævnt, mange steder over den reelle produktionspris, og i EU er man ved at udarbejde regler, så man kan opkræve overskuddet som skat, som kan fordeles blandt værdigt trængende.

Det er ikke umiddelbart den bedste løsning. Det vil medføre en del bureaukrati og desværre – viser tidligere eksempler – risiko for svindel. I stedet kunne EU kigge på, om reglerne for "dyreste produktionspris" kunne justeres, når de i den nuværende situation får en uheldig slagside.

Hvad kan man som forbruger gøre?

Som det har været omtalt i en del medier, bør man som forbruger forsøge at flytte sit elforbrug til de såkaldte lavprisvinduer – fx om eftermiddagen eller om natten, ligesom el normalt er billigere i weekenden end i hverdagene.

Fra januar 2023 ændres tarifmodellen for den såkaldte nettarif, så det bliver dyrere at få leveret el i høj- og spidslast perioder, hvilket gør det endnu mere aktuelt for forbrugerne at forsøge at flytte forbruget til lavlastperioder.

Kilde: <https://cerius.dk/priser-og-tariffer/prisaendringer/>

Hvis vi alle kan flytte bare noget af vores forbrug hen i lavprisperioderne, vil det også give en gevinst for hele samfundet og medvirke til at presse priserne ned.

I praksis kan det dog være vanskeligt at flytte sit forbrug, da det ofte kræver "intelligente" husholdningsmaskiner og måske også, at man er til stede i boligen, når fx husholdningsmaskinerne anvendes.

Alle forbrugere bør dog kigge kritisk på det nuværende forbrug for at se, om der er noget, der helt kan undlades. Husker man fx at slukke lyset i de rum, der ikke benyttes? Har man slukket i køkkenet, når man ser tv-avisen i stuen? Slukker man for lyset på toilettet efter brug, har man mulighed for at tørre sit vasketøj udenfor, så tørretumbleren kan tage en pause osv.